

Kun ei osaa mitään

Mistään muualta ei voi aloittaa kuin alusta. Valitettavasti. Karmaisessa ja karaisessa on vain yhden kirjaimen ero. Sama kapea kuilu on erikoistuvan lääkärin arjessa läsnä eikä aina tiedä, kummalla puolella ollaan. Ei riitä, ettei osaa itse alasta mitään ja tuntee itsensä siksi typeräksi, lisäksi uudessa paikassa ei löydä vessaan eikä ruokalaan, eksyy pukuhuoneita etsiessä ja pelkää, että joutuu lähtemään kotiin työvaatteissa ja sisäkengissä, kun ei muista minne aamulla omansa jätti. Ei tunne ketään ja esittelee itsensä kolme kertaa samalle ihmiselle mutta toisille ei kertakaan, kun luulee jo esittäytyneensä. Lisäksi joka paikassa on koneita, joille ei osaa tehdä mitään eikä ymmärrä, mikä piuha kuuluu minnekin. Sitteen pitäisi vielä kestää ne hoitajien katseet ja huokailu, kun kanyloidessa ei tiedä kumpaa jännittää enemmän, itseä vai potilasta, samalla kun miettii kuumeisesti, miten pirussa tämä potilas hoidetaan. Sitten kun jotain oppii ja muistaa kaikkien nimet, onkin aika siirtyä uuteen paikkaan ja aloittaa alusta. Niin, karaisvaa ainakin, mutta ei miellyttävää. Miksi me ylipäänsä haluamme erikoistua?

Aloitin vuosi sitten erikoistumisen anesthesiologialla. Anestesiologia poikkeaa muista aloista monella tapaa ja ainakin yhtä monella tapaa voi tuntea itsensä typeräksi. Yksi niistä on se, ettei osaa letkuttaa nestettä. Tai liittyy kolmitiehanaa tai laskea lääkkeiden pitoisuuksia. Millään muulla alalla et ole myöskään tekemisissä anestesiakoneiden kanssa tai anna potilaille itse lääkettä. Kaikkea sitä, mitä hoitajat tekevät niin näppärästi, sinun olisikin yhtäkkiä syytä osata. Samoin kaikki se farmakologia ja fysiologia lääkiksen alkuajoilta onkin jokapäiväisesti tarvittavaa tietoa. Huomaat päätyneesi sairaalan yleislääkäriksi, jonka pitäisi ymmärtää lähes kaikesta melko paljon, ainakin jos potilaalla menee huonosti.

Ennen viime vuotta olin laittanut lääkärin urallani kolme perifeeristä kanyyliä. Muuta alaan liittyvää en sitten ollutkaan tehnyt. Toimenpideoilla osaaminen ja osaamattomuus konkretisoituvat nopeasti, myös muiden kuin itsesi silmissä. Voit hyvin kiertää viikon sisätautiosastoa vasta-aloittaneena sairaalalääkärinä eikä yksikään hoitaja huomaa, etteet ole ymmärtänyt itsekään, mitä olet tehnyt. Anestesiologia on yksi niistä aloista, joissa opettelet kaiken muiden silmien alla. Toisin sanoen myös epäonnistut muiden edessä. Epäonnistuminen toisaalta ehkä opettaa epävarmuuden sietoa. Ja tässä jos jossakin sitä tarvitaan: anestesiologiassa kaikkeen voi yrittää varautua ja kaikkeen periaatteessa pitäisi varautua, koska mitä tahansa voi tapahtua, mutta yleensä mitään ei tapahdu. Paitsi päivystysaikana tapahtuu sitten kaikki se, mihin et ole voinut varautua.

Kyllä kaikkien kannattaisi aloittaa joskus nollasta. Vaikka se tuntuu typerältä, ajoittain nöyryyttävältäkin, mutta juuri siksi se lisää halua ja motivaatiota oppia. Tai sitten olen sen verran typerä, että mitä kovempi seinä, sitä kovempaa haluan päästäni siihen hakata. Uskon kuitenkin, että parhaimmillaan tyhjistä aloittaminen kasvattaa hyvällä tavalla tervettä nöyryyttä: se, ettei kuvittele osaavansa kaikkea, avaa silmiä huomaamaan omia virheitään ja heikkouksiaan. Ilman omien heikkouksiensa tuntemista ei voi tulla hyväksi missään ja ainakin se opettaa pakostakin suhtautumaan itseensä huumorilla. Sitä taidetaan taas tarvita, kun on aika siirtyä eteenpäin uuteen työpaikkaan. Ja aloittaa taas, jos nyt ei ihan nollasta, niin melko läheltä. ■

Anestesiologia poikkeaa muista aloista monella tapaa ja ainakin yhtä monella tapaa voi tuntea itsensä typeräksi.